

נושאי החקירות:

- (א) מצב הילד ותנועותיו ברחם האם לפי דעת חז"ל לאור המציאות ומדע הרפואי;
- (ב) אגדת הלידה של בן סירא ומסקנות להלכה ולמעשה;
- (ג) השמטות במשנה והשלמותיה לפי הכלל "חסורי מחסרא והכי קתני";
- (ד) סימני שערות בגוף האדם מבחינת ההלכה לאור ידיעות הטבע;
- (ה) תמיהה בהלכות תפילין בספר המצוות להרמב"ם ודיון על הסדר במנין המצוות;
- (ו) ישוב ארץ ישראל ודינים הנוהגים בארץ;
- (ז) ירושת קנסות והסברת דברי חז"ל לפי כללי הדקדוק.

צבי הירש שפיץ, שמוצאו מפרשבורג, היה תלמיד חכם, בלשן, חוקר, מדפיס, מגיה ומו"ל. בשנת תקכ"ז (1767) יסד בית דפוס באופנבאך (אופיבך) שבגרמניה בשותפות עם בנו אברהם, וקבעו לעצמם דגל מסחרי ששימש להם גם דגם משפחתי. הוא חיבר כמה ספרים שרק אחד מהם ראה אור בשנת תקס"ד (1804) בבית דפוסו בשם "דברי חכמים וחדותם", פירוש על אגדות ומליצות חז"ל כפשוטן. במכתביו לר"ד זינצהיים וברשימותיו הוא מונה כמה ספרים שחיבר, והם: (א) ווי העמודים, הגהות והערות לספר עמודי גולה לר"י מקורביל (סמ"ק). (ב) מאמר "קטן שהגיע לחנוך", הגהות לספר החנוך. (ג) נטע שעשועים, על מדות בני אדם, תורגם לגרמנית על ידי המחבר. (ד) חוט המשולש, שלשה מחקרים על בעיות אקטואליות בימיו: אם מותר לחסן ילדים נגד אבעבועות על ידי זריקה, שרבנים וגם חוגים לא יהודיים התנגדו לכך; אם מותר לעכב קבורת מתים לשלושה ימים כדרישת השלטון; וחקר על ראשית ההתפתחות של יצור חי. הרב זינצהיים מתיחס לבעיות אלו, ובתשובותיו מביע את דעתו עליהן מנקודת מבט הלכתי. בסוף ימיו ירד צ"ה שפיץ מנכסיו, חלה ונתחרש, והוא מתנצל: "הקיפוני צרות צרורות ומזונותי מרורים כזית וזה י"ג שנים שאני כלוא בבית". הוא מצטער שבמצבו אין ידו משיגה

להוציא לאור את חבוריו ומציע "לכל אשר ידבנו לבו לזכות את דורו, מוכן הוא למסור לו את כ"י בלי שום תשלום גמול".

רבי יוסף דוד ב"ר יצחק זינצהיים היה רב ראשי בשטרסבורג, ונתמנה על ידי הקיסר נפוליאון הראשון לנשיא של הסנהדרין שהקים בפריז בשנת 1807. הוא חיבר פירוש על כל התלמוד בשם "יד דוד", וחלק ממנו על מסכת ברכות וסדר מועד וכמה תשובות בהלכה, נדפס בשנת תקנ"ט (1799) בבית הדפוס של שפיץ. בחליפת המכתבים שבכ"י שלנו ישנן הערות מקצועיות על תהליך ההדפסה וההגהה של הספר. בבית הספרים הלאומי שליד האוניברסיטה העברית בירושלים נמצא כתב היד של הספר על זבחים, מנחות ובכורות (S. 4° 872) וגם חוברת (ה') מספרו בשם "מנחת עני", חדושי הלכות (S. 4° 867). עוד שני כרכים מכתב היד, יד דוד, על סדר נשים ונזיקין, נמצאים בידי הר"ר קלמן שלזינגר בירושלים.

16. ילקוט ראובני מאמרים קצרים על דרך הסוד, מסודרים לפי פרשיות התורה מבראשית ועד זאת הברכה. כתב תימני משנת ב' קמ"ג לשטרות, היא ה' תקצ"ג ליצירה (1832). על נייר 122 דפים 22×17 ס"מ.

כתב היד שלם אולם ללא שער וללא פתיחה. מתחיל "יום ראשון נטל הקב"ה גוש עפר" וכו', וגומר "משה לעיני כל ישראל ס"ת הילל כי הלל גלגול משה". המאמרים מלוקטים ממדרשים, מספרי קבלה, מס' חסידים, רבנו בחיי, רקנאטי ועוד, ולפעמים בלי ציון המקור. כנראה שהחומר מלוקט מתוך ספר ילקוט ראובני (הקצר) על ערכים שחיבר הרב ראובן ב"ר האשקי כ"ץ, חתנו של רבי אפרים איש לונטשיץ, בעל כלי יקר, רבה של פראג. הילקוט הקצר (ח' א) נדפס לראשונה בפראג בשנת ת"כ (1660) והופיע בצורה מורחבת על סדר התורה בוילמרשדארף בשנת תמ"א (1681). בסיום הספר התנצלות של המעתיק על קשי מלאכת הכתיבה וההעתקה, מספר בשבחו של מורו לכתובה ואומר: "כי הקרה